

Promovendus Steneker in proefschrift:

‘Stichting derdengelden vervangen door nieuwe variant van kwaliteitsrekening’

De stichting derdengelden kan verdwijnen. Als het aan promovendus Sander Steneker ligt, wordt deze vervangen door een variant van de huidige kwaliteitsrekening. Die nieuwe constructie biedt advocaten en cliënten alleen maar voordelen.

Michel Knapen, journalist

Hoe kan de derdengeldenproblematiek het beste worden aangepakt? Niet door gebruik te maken van de stichting derdengelden, zoals in de advocatuur verplicht is. Niet met een kwaliteitsrekening, die notarissen en gerechtsdeurwaarders aanhouden. In zijn proefschrift *Kwaliteitsrekening en afgescheiden vermogen* stelt mr. Sander Steneker (1973) een derde variant voor: een kwaliteitsrekening, maar dan één met bijzondere kenmerken en rechtsgevolgen. Steneker, verbonden aan de sectie burgerlijk recht van de Radboud Universiteit Nijmegen, promoveerde op 31 mei aan diezelfde universiteit.

Met enige regelmaat laat de advocatuur enig jammer horen over de stichting derdengelden. De stichting moet worden opgericht bij notariële akte en ingeschreven in het handelsregister, er moeten statuten worden opgesteld en jaarlijks moet een jaarrekening worden opgemaakt. Daarnaast wordt het tweehandtekeningenvereiste als een probleem ervaren, vooral door kleine kantoren en eenpitters. ‘Deze bezwaren vormen vooral een belemmering voor eenmalige transacties, kleine of kortdurende projecten en het beheer van kleine bedragen’, zegt Steneker. ‘Daarnaast zijn er veel kleine kantoren die nooit over derdengelden beschikken, maar wel verplicht een stichting moeten aanhouden. Het is allemaal een hoop gedoe. Daarmee is de stichting niet langer de geschikte oplossing voor het probleem van de derdengelden.’

Toch vindt Steneker de stichting derdengelden vermogensrechtelijk wel een goede oplossing. ‘Is de stichting er eenmaal, dan werkt die constructie in de praktijk goed. Het geld binnen de stichting is immers afgescheiden van het vermogen van de advocaat. De voordelen blijken

pas bij een faillissement van de advocaat of bij beslagleggingen op diens vermogen, maar ook bij verrekeningen. Nu komen dergelijke faillissementen en beslagleggingen niet vaak voor, maar als het gebeurt, leidt het tot grote maatschappelijke onrust. Kortom, de bescherming van derden werkt goed via de stichting.’

KWALITEITSREKENING

Nu er praktische bezwaren zijn die vooral een drempel opwerpen voor kleine kantoren, is het zinvol te kijken of een andere constructie denkbaar is. In zijn proefschrift analyseert Steneker of de kwaliteitsrekening, zoals die is voorgeschreven voor notarissen en gerechtsdeurwaarders, een alternatief kan zijn.

Een voordeel van een kwaliteitsrekening – een normale bankrekening, waarbij in de tenaamstelling wordt opgenomen dat deze is bedoeld voor derdengelden – is dat deze zonder rompslomp kan worden geopend. Pluspunt is ook dat het geld op die rekening niet tot het verhaalsvermogen behoort van de rekeninghouder, dus de notaris. Overigens zijn ook advocaten bevoegd dergelijke rekeningen te houden.

Toch zijn de bezwaren van de kwaliteitsrekening dermate groot, dat Steneker uiteindelijk ook deze constructie niet geschikt acht. De kwaliteitsrekening vormt op grond van de wet geen afgescheiden vermogen van de notaris, maar een gezamenlijk vermogen van de cliënten. De Hoge Raad heeft in het ProCall-arrest (13 juni 2003, NJ 2004, 196) geoordeeld dat die gedachte kan worden doorgetrokken naar de advocatuur. ‘Het geld op die rekening is dus juridisch van de cliënten, niet van de notaris. Maar dat is een gevolg dat beide partijen niet voor ogen hadden. De cliënt wilde juist dat het geld niet meer van hem was, en ook niet van de andere contractspartij, maar van de notaris.’

Dat onbedoelde rechtsgevolg heeft meerdere consequenties, stelt Steneker. ‘Nu het geld op de rekening van de cliënt is, heeft deze een vordering op de bank. De bank weet echter niet wie de cliënt is. De bank heeft immers een relatie met de notaris die de rekening heeft geopend. Er ontstaan dan problemen op het gebied van identificatie en geheimhoudings-

Proventus Sander Steneker bekeek of er een simpeler constructie mogelijk is dan de derdengeldenrekening

plicht. Maar aangezien banken nooit om een identificatie vragen, en zich dus niet houden aan hun wettelijke plicht, doet niemand moeite over deze constructie. Men zal het wellicht beschouwen als een probleem dat is verzonnen in de studeerkamers. In de praktijk werkt deze constructie wel, maar het gaat een keer mis en dan vragen we ons af waarom we het niet beter hebben geregeld.’

AFGESCHIEDEN VERMOGEN

Om ook deze bezwaren te ondervangen, presenteert Steneker in zijn proefschrift een wetsvoorstel tot invoering van een algemene regeling van het afgescheiden vermogen, dat de bestaande regelingen overbodig maakt en dat volgens hem een plaats verdient in het Burgerlijk Wetboek. Met dit wetsvoorstel wordt een aantal bepalingen in het Burgerlijk Wetboek, de Wet op het notarisambt, de Gerechtsdeurwaarderswet, de Wet toezicht kredietwezen en de Wet toezicht beleggingsinstellingen gewijzigd. ‘Op de kwaliteitsrekening zoals ik die zie behoort het geld dat erop staat niet langer tot dat van de cliënt, maar tot het afgescheiden vermogen van de advocaat. Dat is niet alleen de bedoeling van de cliënt en de advocaat, maar biedt ook goede bescherming in geval van faillissement, beslaglegging en verrekening. En hij is af van de stichting derdengelden met alle nadelen die daaraan zijn verbonden.’

A. Steneker, *Kwaliteitsrekening en afgescheiden vermogen* (diss. Nijmegen), Deventer: Kluwer 2004 (ISBN 90 130 2547 1, € 60)